

OPONENTSKÝ POSUDEK RIGORÓZNI PRÁCE

Téma: Postavenie dieťaťa v medzinárodných dokumentoch

Autorka: Mgr. Alexandra Kollerová

Zvolené téma rigorózní práce se objevuje v různých modifikacích mezi pracemi seminárními, diplomovými, rigorózními či doktorandskými relativně často. Jde o téma, které již dávno není nové, existuje celá řada odborných publikací a článků týkajících se problematiky práv dítěte, jeho postavení na mezinárodní scéně. Současně je téma vymezeno poměrně široce, bude tedy záležet na tom, jak se s ním autorka vypořádá, jak jej zpracuje, z jaké literatury vyjde a o jaké prameny se opře.

Předkládanou rigorózní práci tvoří přibližně devadesát stran odborného textu (sto stran textu celkem). Autorka rozdělila obsah práce do pěti kapitol, které jsou dále podrobně členěny. Již při pohledu do obsahu práce čtenář při čtení názvů jednotlivých kapitol zbystří, neboť názvy kapitol a avizovaný obsah ne zcela korespondují s názvem práce samotné. Nicméně jde o první dojem, rozhodující bude obsahová stránka jednotlivých částí práce.

Situace je o něco komplikovanější, neboť práce neobsahuje úvod, který je standardní součástí prací tohoto typu a slouží k tomu, aby v něm autor popsal důvody, které ho vedly ke zpracování práce na zvolené téma, objasnil strukturu práce a cíle, které si vytyčil. Práce začíná přímo kapitolou s názvem „Dohovor o právech dieťaťa“. Čtenář je tedy rovnou vržen do problematiky. Hned první strana práce však obsahuje nevídané množství nepřesností a chybných informací, pokud jde o základní mezinárodní dokumenty upravující problematiku práv dítěte. Bylo by chybou dělat jakékoli závěry o kvalitě práce a orientaci autorky ve zvolené problematice pokud jde např. o chronologii přijímání jednotlivých dokumentů, jejich názvy, obsah a povahu již po přečtení její první strany, zde se tomu však čtenář (a tím spíše oponentka) neubrání.

První věta práce je následující „Tento medzinárodný dokument bol prijatý na ochranu dieťaťa, ktorý prijala OSN v roku 1959 a obsahuje desať základných morálnych princípov potvrdzujúcich,...“. Z kontextu je zřejmé, že hovoří u Úmluvě o právech dítěte (dále jen „ÚPD“), obsahově jde však evidentně o Deklaraci práv dítěte. Následují stručné zmínky o Ženevské deklaraci z roku 1924, Všeobecné deklaraci lidských práv a Deklaraci práv dítěte, „...ktorá doplnia dohovor z roku 1929“. Který „dohovor z roku 1929“ má autorka na mysli? Dále informace o Paktech – chyby lze nalézt v jejich názvech i roku přijetí. Co jiného by mělo být v práci správně uvedeno, když ne název dokumentu a rok jeho přijetí?

Podkapitola 1.1 s názvem „Analýza jednotlivých článkov v dohovore o právech dieťaťa“ vyvolá ve čtenáři očekávání rozboru alespoň úvodních „obecných“ článků úmluvy. Práce se však věnuje pouze čl. 1 – definice dítěte, čl. 3 – zájem dítěte a čl. 38 – dodržování norem humanitárního práva. Tedy výběr více než nestandardní. Oponentka si klade otázku, proč autorka zvolila k detailnějšímu rozboru právě tyto články úmluvy. Navíc hned v první větě podkapitoly 1.1.3 věnované článku 38 autorka konstatuje, že „Samotná problematika ochrany dětí najmä pre jadro tejto práce sa nachádza v článku 38 Dohovoru.“ Z názvu práce přitom není zřejmé, že má v úmyslu zaměřit se na postavení a práva dítěte v ozbrojeném konfliktu.

Kapitola druhá je věnována dětským vojákům. V ní autorka věnuje téměř 40! stran textu této problematice (při názvu práce „Postavenie dieťaťa v medzinárodných dokumentech“). Po obecném úvodu se věnuje definici dětského vojáka v mezinárodních dokumentech. Na str. 17 práce odkazuje na čl. 37 ÚPD jako článek věnovaný ochraně dětí v ozbrojených konfliktech! Zbytečná nepřesnost. Dále opakuje informace týkající se opčního protokolu k ÚPD, které se objevily již v úvodní kapitole práce. Následuje šest stran textu věnovaných problematice ozbrojeného konfliktu – zde se nabízí otázka proč? Jaká je zde souvislost s postavením dítěte v mezinárodních dokumentech? V části „Příčiny účasti dětí v ozbrojených zločcích“ se opakovaně autorka zmiňuje o „programu DDR“, aniž by vysvětlila, co si pod tímto pojmem představit. Na straně 30 se objevuje věta: „Zvláštnu kategóriu v DDR programech tvoria dievčatá, hendikepované deti a podobné skupiny detí.“ Co myslí autorka „podobnými skupinami dětí“? Závěr této kapitoly je věnovaný dětským vojákům v Sierra Leone a nepokojům v Ugandě. Zde autorka podává detailní a přehledný událostí, včetně právního posouzení využívání dětských vojáků. Tato část práce je zpracována přehledně, je z ní zřejmé, že autorka se v problematice orientuje, nicméně stále platí to, co bylo zmíněno výše – ani tyto části práce nekorespondují s jejím názvem.

Kapitola třetí nese název „Obchodovanie s deťmi“. Od dětí v ozbrojeném konfliktu v předcházející kapitole přechází autorka bez větší logiky k problematice obchodování s dětmi. Zde je opakovaně zmíněn Palermský protokol, ovšem bez dalšího detailu, pokud jde např. o datum jeho přijetí. V první podkapitole této části práce je obsažen chronologický výčet mezinárodních dokumentů upravujících tuto problematiku. Překvapující v této souvislosti je, že autorka se znovu věnuje ÚPD. Opakuje informace, které se již v práci objevily na jiném místě. Práce tak působí jako kompilát několika samostatně a zcela nezávisle zpracovaných částí, které byly následně spojeny do jedné práce, bez větší pozornosti ze strany autorky, s jediným cílem – naplnit stanovený počet stran textu.

Další podkapitola s názvem „Opčný protokol o obchodovaní s deťmi, detskej prostitúcií a detskej pornografií“ začíná větou, která postrádá smysl a jakoukoli vypovídací hodnotu „Predstavuje dodatkový protokol k Dohovoru o právech dieťaťa, ktorý sa hlbšie zameriava na oblasť predaja detí.“ V další větě hovoří o „opčním protokolu“ a na téže stránce se zmiňuje o opčním protokolu k ÚPD, který se týká zapojování dětí do ozbrojených konfliktů – tedy dokumentu, kterému věnovala v předcházející kapitole několik desítek stran textu, aby zde konstatovala „Touto problematikou sa zaoberám v nasledujúcej kapitole...“ – opět informace svědčící o minimální pozornosti ze strany autorky, pokud jde o konečnou podobu textu. Jasně také není, proč se v této části práce autorka místo rozboru avizovaného opčního protokolu věnuje třetímu opčnímu protokolu k ÚPD, dokumentům Rady Evropy apod. Také tato část práce vyvolává rozpaky i mnoho otázek.

Poslední část této kapitoly je věnována dětské práci a spíše než povahu právní, má tato část povahu sociologickou, politologickou. Autorka se zamýšlí nad důvody vedoucími k dětské práci, jejími druhy.

Kapitola čtvrtá je věnována OSN. Opět, již poněkolkáté v práci, je zde podán výčet mezinárodních dokumentů – od VDLP, přes ÚPD. Detail je věnován fungování Výboru pro práva dítěte. Následují dvě a půl strany textu na téma „Ustanovenie charty OSN a humanitárna intervencia“ – proč? Kde je větší souvislost s právy dítěte v mezinárodních dokumentech? Totéž další podkapitola s názvem „Sankčný režim Bezpečnostnej rady voči Sierra Leone“ – opět další část práce, kde lze souvislost s názvem práce dohledat jen stěží.

Kapitola 4.3 přináší sumarizaci dětských práv v dokumentech OSN. Opět autorka vypočítává ÚPD, VDLP, aby poté věnovala cca stranu textu každému z paktů z roku 1966. Samostatná pátá kapitola je věnována dětským právům v dokumentech EÚ. Již z prvních vět je zřejmé, že autorka nerozlišuje mezi EU a Radou Evropy. Nekonzistentně působí i strana textu věnovaná Evropské sociální chartě.

V podkapitole 5.2 „dohovory Rady Európy“ (opět strana textu) zařadí mezi neúplný výčet dokumentů týkajících se dětí přijatých na půdě této organizace i Chartu základních práv EU!! Následují dvě strany textu věnované Haagské konferenci.

Práce končí Abstraktem, ve kterém autorka konstatuje „Předkládaná práca, jako je už z jej názvu zřejmé, sa zaoberá právami dieťaťa v medzinárodných dokumentoch“ – což je právě tvrzení, které práce rozhodně nenaplnuje (viz výhrady uvedené v posudku výše). Dále v Abstraktu autorka popisuje, jaké si stanovila cíle a rekapituluje obsah práce, jednotlivé kapitoly. Spíše než abstrakt, odpovídá sumarizace tomu, co se obvykle objevuje v úvodech tohoto typu prací (který však v práci zcela chybí).

Po přečtení názvu práce přistupuje čtenář k práci s jistými očekáváními, co se obsahu týče. Místo rozboru jednotlivých dokumentů však dostává do ruky chaotickou změť nesourodých, vzájemně logicky nenavazujících kapitol, které navíc z velké části s názvem práce nekorespondují

Autorka v práci opakuje a sděluje čtenáři tytéž informace i několikrát. Čtenář má chvílemi pocit, jako by autorka zapoměla, co psala v předchozích kapitolách. Celkově práce působí jako kompilát poskládaný z nesourodých částí. Jednotlivé kapitoly spolu obsahově nijak nesouvisejí, ani na sebe logicky nenavazují.

Pokud jde o obsahovou stránku práce, **nelze bohužel s odkazem na výhrady uvedené výše konstatovat, že splňuje požadavky kladené na tento typ prací.** Obsah práce působí dojmem, jako by autorka původně zamýšlela napsat práci na téma dítě v ozbrojeném konfliktu a následně změnila název práce, nikoliv však již její obsah. A poté doplnila požadovaný rozsah práce částmi, které věcně s avizovaným tématem nesouvisejí buď vůbec, nebo pouze vzdáleně. Vlastní názory a stanoviska autorky se v práci objevují minimálně.

Spolu s výhradami uvedenými výše jsou tedy důvody pro nepřipuštění práce k ústní obhajobě následující:

- 1) Název práce nekoresponduje s jejím obsahem.
- 2) V práci chybí úvod, ve kterém by autorka osvětlila cíle, které si vytyčila.
- 3) Práce obsahuje mnoho faktických chyb a nepřesností, které nelze u tohoto typu prací akceptovat (viz výše).
- 4) Autorka nevysvětluje, podle jakého klíče volila jednotlivá práva z ÚPD k dalšímu rozboru. Nevysvětlila, proč věnuje tak rozsáhlý prostor „dětským vojákům“ a „obchodování s dětmi“. Z obsahu práce také není zřejmé, proč zařadila opakovaně do obsahu práce situaci v Sierra Leoně, které věnuje nemalý prostor.
- 5) Jednotlivé kapitoly na sebe obsahově logicky nenavazují, autorka nepostupuje od obecného ke konkrétnímu, ale přeskakuje z tématu na téma bez jakékoli logiky a souvislostí.
- 6) Mnoho informací se objevuje v práci opakovaně (viz výše).

Po formální stránce obsahuje předložená rigorózní práce četné drobné jazykové a gramatické chyby a překlepy, které nepředstavují pro práci zásadní problém, přesto zbytečně snižují její kvalitu, tím spíše, že mnohým z nich by se dalo s minimem pozornosti předejít. Autorka také nepoužívá jednotnou terminologii, pokud jde o odkazy na konkrétní dokumenty (např. jen pro Úmluvu o právech dítěte používá několik různých označení). Celá práce je tvořena přibližně 100 stranami textu (včetně závěru a seznamu literatury), a je doplněna odpovídajícím poznámkovým aparátem.

Jako celek tedy práce **nesplňuje** požadavky kladené na tento typ prací. Autorka se nevyhnula chybám obsahovým ani formálním. Vzhledem k absenci úvodu, nelze posoudit, zda autorka splnila

cíle, které si v úvodu práce vytyčila. Při pouhém porovnání názvu práce s jejím obsahem, lze mít v tomto směru jisté pochybnosti.

Na základě výše uvedeného celkového posouzení předložené rigorózní práce **nedoporučuji** tuto k ústní obhajobě před komisí a doporučuji její přepracování, odstranění opakujících se informací, případně doplnění práce tak, aby její obsah korespondoval s názvem.

V Praze 10. prosince 2015

JUDr. Monika Bayerová, Ph.D.